

TỌA ĐÀM TRỰC TUYẾN

DOANH NGHIỆP TÁI KHỞI ĐỘNG SAU ĐẠI DỊCH

Chuyển đổi số, Đổi mới mô hình kinh doanh,
Tái cấu trúc & Những vấn đề pháp lý cần lưu ý

 08h00 – 11h30
Thứ Hai, ngày 29/11/2021

 Trực tuyến trên
Zoom, Facebook & Youtube

DIỄN GIẢ

TS. VÕ TRÍ THÀNH

Viện trưởng Viện nghiên cứu
Chiến lược Thương hiệu
& Cạnh tranh, Trọng tài viên VIAC

TS. LÊ XUÂN THÂN

Giám đốc Chi nhánh Khánh Hòa
Trung tâm Trọng tài
Quốc tế Việt Nam (VIAC)

TS. NGUYỄN TUẤN HOA

Trọng tài viên,
Trung tâm Trọng tài
Quốc tế Việt Nam (VIAC)

PGS. TS. NGUYỄN MINH HẰNG

Giảng viên cao cấp,
Trường ĐH Ngoại thương
Trọng tài viên VIAC

NỘI DUNG

THÔNG TIN & ĐĂNG KÝ

PHIÊN 1:

Chuyển đổi số, cách thức
quản lý doanh nghiệp và phục
hồi hoạt động thông qua các
chính sách hỗ trợ

PHIÊN 2:

Nhận diện những rủi ro
pháp lý và các điểm doanh
nghiệp cần lưu ý về hợp
đồng khi thiết lập các giao
dịch mới sau mùa dịch

CHƯƠNG TRÌNH DỰ KIẾN

Thời gian	Nội dung	Diễn giả
08:00 – 08:15	Tuyên bố lý do, giới thiệu đại biểu	
08:15 – 08:30	Phát biểu khai mạc	
Phiên 1: Chuyển đổi số, cách thức quản lý doanh nghiệp và phục hồi hoạt động thông qua các chính sách hỗ trợ		
08:30 – 09:10	<ul style="list-style-type: none"> Thách thức cho doanh nghiệp trong bối cảnh “sống chung với đại dịch”; Các giải pháp trong quản trị doanh nghiệp: Chuyển đổi số; đổi mới mô hình kinh doanh và tái cấu trúc. Khuyến nghị về phương án phục hồi thông qua các chính sách hỗ trợ của nhà nước. 	TS. VÕ TRÍ THÀNH Viện trưởng Viện nghiên cứu Chiến lược Thương hiệu và Cạnh tranh, Trọng tài viên Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)
09:10 – 09:30	<p>Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 và sự cần thiết chuyển đổi số trong bối cảnh Covid-19 cho doanh nghiệp</p> <ul style="list-style-type: none"> Chuyển đổi số – con đường tất yếu để doanh nghiệp phát triển bền vững; Các bước chuyển đổi số, cách thức chuyển đổi số hiệu quả; Đối tác và hệ sinh thái chuyển đổi số. 	TS. NGUYỄN TUẤN HOA Trọng tài viên Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)
Thảo luận, hỏi đáp phiên 01		
09:30 – 09:45	<ul style="list-style-type: none"> Thực trạng các doanh nghiệp tại Tỉnh Khánh Hòa dưới tác động của làn sóng đại dịch Covid – 19 lần thứ 4 ; Những khó khăn doanh nghiệp đang gặp phải; Tư vấn cho doanh nghiệp về vấn đề đổi mới, tận dụng chính sách và chuyển đổi số. 	Ths. ĐẶNG THỊ THU NGUYỆT (Trưởng Đại diện VCCI tại Khánh Hòa); Đại diện doanh nghiệp tỉnh Khánh Hòa; và các diễn giả.
Phiên 2: Nhận diện những rủi ro pháp lý và các điểm doanh nghiệp cần lưu ý về hợp đồng khi thiết lập các giao dịch mới sau mùa dịch		
09:45 – 10:25	<ul style="list-style-type: none"> Các rủi ro của việc thực hiện hợp đồng thương mại, dân sự trong thời gian đại dịch Covid19; Việc áp dụng quy định dịch bệnh là sự kiện bất khả kháng khi giải quyết tranh chấp. 	TS. LÊ XUÂN THÂN Giám đốc Chi nhánh Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam tại Khánh Hòa, Chủ tịch Hội Luật gia tỉnh Khánh Hòa
10:25 – 10:55	<ul style="list-style-type: none"> Phương thức đàm phán, xây dựng hợp đồng hiệu quả, bảo vệ cho lợi ích doanh nghiệp; Một số khuyến nghị đối với doanh nghiệp về vấn đề pháp lý trong giai đoạn bình thường mới 	PGS.TS. NGUYỄN MINH HẰNG Giảng viên cao cấp Trường ĐH Ngoại thương, Trọng tài viên Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)
10:55 – 11:30	Thảo luận, hỏi đáp phiên 02	
11:30	Bế mạc	

ĐẠI DỊCH COVID - 19 KINH TẾ VIỆT NAM & ĐỔI SÁCH

TS. VÕ TRÍ THÀNH

Viện trưởng, Viện nghiên cứu Chiến lược Thương hiệu & Cạnh tranh
Trọng tài viên, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

1

Đại dịch Covid-19 & Thế giới

- Tác động:
 - Cuộc khủng hoảng “kép” y tế và kinh tế nghiêm trọng chưa từng có
 - Nhìn nhận lại cách thức phát triển. “Tu duy lại, thiết kế lại, xây dựng lại”
- Chính sách: chưa có tiền lệ
 - “Cân bằng” chống dịch - “mở cửa” kinh tế (?); nâng cao năng lực y tế, SX/tiếp cận vaccine, thuốc đặc trị
 - Các “gói” hỗ trợ kinh tế (qui mô lớn; phạm vi rộng; trao quyền; tinh thần: quyết liệt, khẩn trương, linh hoạt)
- Hồi phục: dự báo cho cả 2021-2023 dù tốc độ giảm dần. Hồi phục cùng tăng trưởng xanh, thúc đẩy chuyển đổi số... Tuy nhiên:
 - Không đều (vaccine, gói hỗ trợ, tận dụng đà phục hồi TG, sức chống chịu DN), nhiều trắc trở (khan hiếm nguyên liệu, đầu vào; giá logistics tăng cao)
 - Đối mặt không ít rủi ro (dịch bệnh bùng phát lại; biến thể omicron (?); lạm phát và điều chỉnh CS tiền tệ; nợ; chứng khoán & bất động sản)

2

2

Bức tranh kinh tế Việt Nam

Việt nam không là ngoại lệ

- 4 đợt dịch (tháng 4 và 8/2020; tháng 3 và 5-9/2021) cùng nỗ lực, chi phí chống dịch và thực thi “giãn cách xã hội”/phong tỏa
- Đợt dịch 5-9/2021 “đánh thẳng” vào các trung tâm kinh tế lớn (bắc giang, bắc ninh; hà nội và đặc biệt là tp HCM và đông nam bộ)
- Độ mở cao, tăng trưởng phụ thuộc nhiều vào TM, FDI, du lịch quốc tế (suy thoái và phục hồi của các đối tác chính: Mỹ, EU, các nền kinh tế đông bắc Á, ASEAN...)
- Nhiều công ty/dn tham gia sâu vào các chuỗi cung ứng toàn cầu (gvcs) và mạng sx khu vực (đối mặt với tình trạng đứt gãy)

3

3

Bức tranh kinh tế Việt Nam

Tăng trưởng kinh tế

	Viet Nam	Thế giới (IMF 10/2021)
Tăng trưởng GDP (%)		
- 2020	2.9	- 3.1
- 2021 (Dự tính)	2.0 – 2.5 6 tháng: 5.6; 9 tháng: 1.4 (Quý III: -6.2; Tp HCM: -25)	5.9 (Đang PT & mới nổi: 6.4)
- 2022 (KH & Dự báo)	6.0 – 6.5	4.9 (Đang PT & mới nổi: 5.1)

- Mức tăng trưởng 2020 & 2021 thấp nhất trong Đổi Mới
- 2020: nằm trong số ít “ngôi sao” trong một thế giới suy thoái nặng nề. 2021: dưới mức trung bình TG.
- Điểm tích cực: (i) Vĩ mô ổn định; (ii) Tăng trưởng xuất khẩu nhìn chung khả quan; (iii) Cam kết FDI tiếp tục tăng. Khả quan hơn năm 2022

4

4

Đôi sách: Chính phủ & doanh nghiệp

Chống/kiểm soát/khống chế dịch

- Phản ứng sớm, quyết liệt (từ tháng 1/2020; “chống dịch như chống giặc”)
- Sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị (đặc biệt trong huy động nguồn lực lượng cơ sở, lực lượng vũ trang + truyền thông & sự ủng hộ của người dân)
- Khả thành công đến tháng 3/2021, song có vấn đề trong khống chế đợt dịch thứ 4 (“giãn cách xã hội”/phong tỏa thực hiện ngặt nghèo và kéo quá dài + thiếu nhất quán, phối hợp giữa các địa phương càng làm thêm khó khăn SXKD và đảm bảo an sinh XH)
- Tiêm vaccine được đẩy mạnh từ tháng 8/2021 + từ 10/2021 chuyển đổi chiến lược sang “sống chung an toàn với covid-19” (NQ 128 như một thông điệp chính thức)

5

5

Đôi sách: Chính phủ & doanh nghiệp

Chính sách hỗ trợ

- Nỗ lực bám sát tình hình, tham vấn các bên liên quan, xây dựng kịch bản khác nhau
- *Giải pháp ASXH*: hỗ trợ trực tiếp LĐ, các nhóm dễ tổn thương
- *Giải pháp tiền tệ*: ổn định vĩ mô, hạ lãi suất + giãn, hoãn, khoan nợ + “gói” tín dụng của các NHTM với lãi suất ưu đãi + giảm phí DV
- *Giải pháp tài khóa*: giãn hoãn nộp thuế, tiền thuê đất + miễn, giảm thuế thu nhập (smes có điều kiện), phí
- *Các giải pháp đi kèm*: thúc đẩy đầu tư công. Hoàn thiện CP điện tử...
- *Đánh giá chung*:
 - Quy mô khá nhỏ (thấp hơn trung bình TG nhiều)
 - Liệu lượng chi ngân sách thấp; dựa nhiều vào CS tiền tệ
 - Nhìn chung (dù 2021 có tốt hơn) việc thực thi thiếu quyết liệt và chậm; tỷ lệ tiếp cận được của người thụ hưởng khá thấp
 - Tiến trình cải cách có phần trùng xuống

6

6

Đôi sách: Chính phủ & doanh nghiệp

Doanh nghiệp vượt khó

- *Cắt giảm chi phí*: từ “ngủ đông” đến giữ lại phần “core” nhất (hoạt động, nhân sự)
- *Chuyển đổi mô hình kinh doanh*:
 - Cách thức tương tác mới với nhân viên, khách hàng, thị trường (nhờ công nghệ số).
 - Lập “phòng tác chiến” xử lý nhanh
- *Chuyển đổi sản phẩm*: nhu cầu thị trường (mặt hàng thiết yếu...); gắn với xu thế tiêu dùng
- *Linh hoạt thị trường/đối tác*: tiếp cận thị trường ngay khi có điều kiện + khai thác TT trong nước (duy trì quan hệ/tìm hiểu đối tác & thị trường mới)
- *Đẩy mạnh liên kết DN*: cho trả chậm; chia sẻ đơn hàng; hàng đổi hàng...
- *Tận dụng cs hỗ trợ nhà nước*: tiếp cận các gói hỗ trợ + đầu tư phát triển hạ tầng

Bước chuyển ngay sau đợt dịch thứ 4: KB dịch(?) + Dòng tiền+ lao động

7

7

Bước đi tiếp theo

“Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế”

- Qui mô đủ lớn; diện đủ rộng (kiểm soát dịch và năng lực y tế; LE; DN; hạ tầng); chú trọng điểm (ngành/lĩnh vực: mức độ thiệt hại; đóng góp trực tiếp và lan tỏa khi phục hồi); thời gian đủ dài (2022 - 2023)
- Nguồn lực: tăng chi, bội chi NS và vay; tiết kiệm (chi thường xuyên); sử dụng một phần nào đó dự trữ ngoại hối; tạo nguồn lực qua cải cách thủ tục, cắt giảm chi phí giao dịch cho DN (lưu ý: 1% GDP ≈ 3,5 tỷ USD)
- Thực thi: thực sự đồng hành vào cuộc chính phủ - quốc hội (đặc biệt cải thiện nút thắt pháp lý trong thực hiện chương trình), các bộ ngành, tư-địa phương + quản trị rủi ro (đánh giá tác động; báo cáo thường xuyên; đảm bảo ổn định và cân đối vĩ mô về tổng thể, nhất là trong trung hạn)

8

8

Bước đi tiếp theo

Đẩy mạnh cải cách và tái cấu trúc kinh tế

- Đã đề ra trong những năm qua: cải cách thể chế; chương trình tái cấu trúc; tận dụng các FTA, sự dịch chuyển gscs và thu hút FDI chất lượng; thúc đẩy sáng tạo, chuyển đổi số (startups; các TT sáng tạo, TT tài chính...
- Đi sâu cải cách và tạo dựng thể chế mới. Một số điểm nhấn:
 - Khung khổ pháp lý: thị trường nhân tố SX. Thúc đẩy đổi mới sáng tạo, có tính đột phá, vượt trội (dữ liệu; startups; các trung tâm sáng tạo, trung tâm tài chính; thu hút nhân tài...); hoàn thiện môi trường kinh doanh (cạnh tranh; chế tài hợp đồng KD & xử lý tranh chấp...); mô hình kinh doanh mới)
 - Chương trình tái cấu trúc: trung tâm là doanh nghiệp (cải cách tập đoàn nhà nước; phát triển các tập đoàn tư nhân, smes, hộ kinh doanh)
 - Tận dụng hội nhập: gắn kết chặt chẽ đối tác quan trọng với thị trường & các FTA
 - Bô máy nhà nước: cụ thể hóa cơ chế bảo vệ và động lực khuyến khích để cán bộ dám nghĩ, dám sáng tạo, dám làm vì sự phát triển đất nước

9

9

Bước đi tiếp theo

Doanh nghiệp

Xu thế	Lợi thế	Sáng tạo	Kết nối	Quản trị rủi ro
				

- Cơ hội - lợi thế - xu thế
- Cạnh tranh – chuẩn mực (tiêu chuẩn; pháp lý) – hợp tác
- Sáng tạo - chuyển động CMCN 4.0/chuyển đổi số (SP mới, giải pháp đi kèm & tương tác khách hàng; kỹ năng; phương thức SXKD: “thông minh hóa” quản trị & qui trình SXKD, “tối ưu hóa” chuỗi cung ứng; tối ưu hóa tương tác)
- Xây dựng thương hiệu, trách nhiệm “xanh” & xã hội

10

10

XIN CẢM ƠN THAY LỜI KẾT

Trong một thế giới đầy bất chắc, đổi thay:

“Vượt nguy, tận cơ”

“Tư duy lại, Thiết kế lại, Xây dựng lại”

“Hành động quyết liệt, khôn khéo, linh hoạt”

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM
VIETNAM INTERNATIONAL ARBITRATION CENTRE

VCCI PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN TẠI KHÁNH HÒA

DOANH NGHIỆP CHUYỂN ĐỔI SỐ

TS. NGUYỄN TUẤN HOA

Chủ tịch Hội đồng chuyên gia chuyển đổi số, Ban cố vấn Công ty FSI,
Trọng tài viên, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

1

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM
VIETNAM INTERNATIONAL ARBITRATION CENTRE

VCCI PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN TẠI KHÁNH HÒA

01

Bản chất & Thực trạng

2

BẢN CHẤT CỦA CHUYỂN ĐỔI SỐ

Từ 1967 - 2000

Máy móc hỗ trợ con người trong tính toán, xử lý dữ liệu

Từ 2010

Máy móc thay thế con người trong những công việc nặng nhọc, độc hại, nhàm chán hay cần độ chính xác cao

3

KINH TẾ SỐ LÀ GÌ?

Là nền kinh tế phát triển trong kỷ nguyên số

—
David L. Rogers

Là nền kinh tế hoạt động theo nguyên lý “Xử lý tính toán trong không gian số, quyết định, điều khiển trong thế giới thực

—
Klaus Schwab

4

Xe tự lái thông minh đầu tiên ở Việt Nam

Nguồn: VTV4

The image shows a white self-driving car on a paved road. Blue sensor waves emanate from the car, scanning the environment. A person standing on the sidewalk is enclosed in a blue rectangular box, indicating object detection. The VTV4 logo is in the top left, and a location tag '1 2 : 2 1 Hanoi' is at the bottom left of the image area.

5

The image depicts a vast field of golden rice ready for harvest. In the background, a harvester is visible. A black banner at the bottom contains the text 'Mùa gặt đã tới'. A logo for 'MIF CHINA' is in the bottom left corner.

Mùa gặt đã tới

6

RÚT RA ĐIỀU GÌ?

01

Dữ liệu được
thu thập tự động
bằng thiết bị

02

Các cơ chế tự động
thông minh tham gia
vào quy trình sản xuất

Cách thức tổ chức và vận hành doanh nghiệp, năng suất lao động,
giá trị gia tăng, kinh tế thời gian thực, văn hóa

7

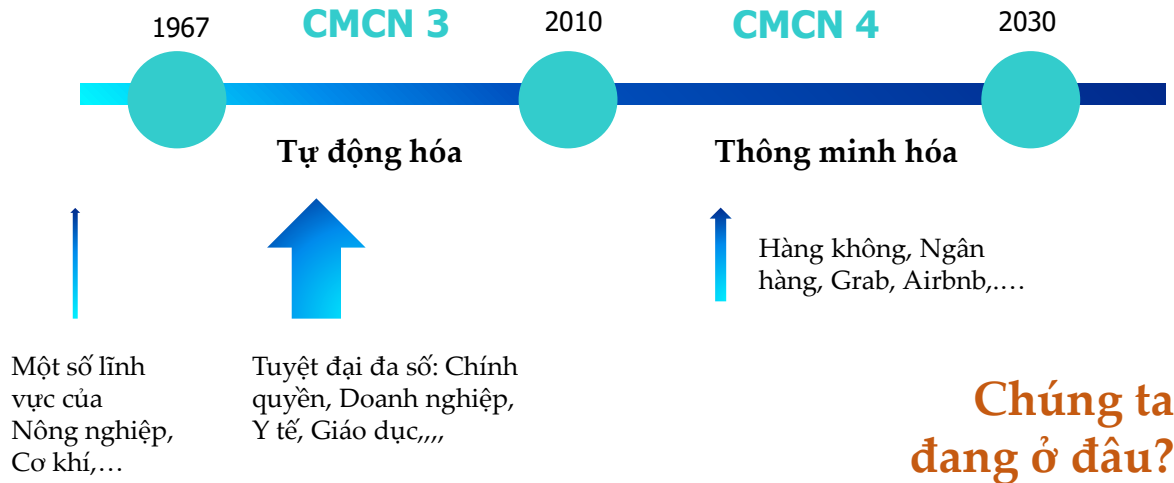
THỰC TRẠNG CỦA CHUYỂN ĐỔI SỐ

- Đa số DN hiểu ứng dụng CNTT, công nghệ số là thành DN số
- Rối trong ma trận các apps
- Chưa lập được chiến lược CDS

8

VÌ SAO CÓ HIỆN TRẠNG ĐÓ?

9

VIAC TRUNG TÂM TRUNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM
VIETNAM INTERNATIONAL ARBITRATION CENTRE

VCCI PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN TẠI KHÁNH HÒA

02

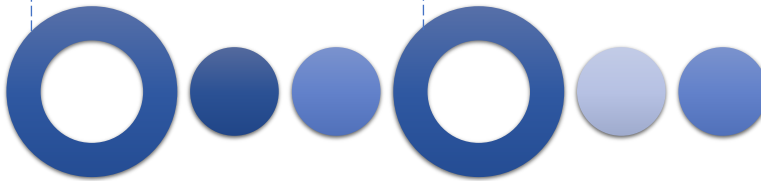
Công nghệ dẫn dắt chiến lược

10

CÔNG NGHỆ DẪN DẮT CHIẾN LƯỢC

Trước kia:
Xây dựng chiến lược
phát triển rồi chọn
công nghệ thực hiện

Ngày nay:
Dựa vào những công
nghệ tiên tiến để lập
chiến lược phát triển

Technology – led Strategy

11

CÔNG NGHỆ DẪN DẮT CHIẾN LƯỢC

- Chụp không ảnh
- Giám sát, bảo vệ rừng
- Chuyển bưu phẩm
- Phun thuốc BVTV
- Phóng viên chiến trường

Làm thay đổi nhiều khái niệm
về quân sự, tác chiến, bảo vệ
an ninh quốc phòng

12

VẤN ĐỀ ĐẶT RA

Công nghệ nào sẽ dẫn dắt chiến lược phát triển của DN bạn?

DATA DRIVEN

13

VIAC TRUNG TÂM TRUNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM
VIETNAM INTERNATIONAL ARBITRATION CENTRE

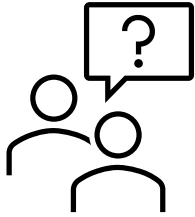
VCCI PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN TẠI KHÁNH HÒA

03

Chuyển đổi số như thế nào?

14

CHUYỂN ĐỔI SỐ NHƯ THỂ NÀO?

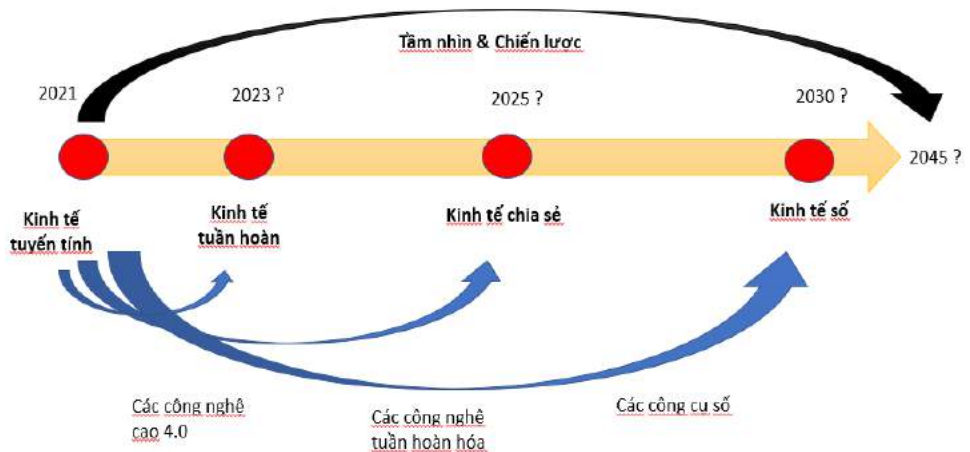

- DN bạn đang ở đâu?
- Mô tả chi tiết quy trình sản xuất hiện tại
- Những khâu nào cần thay đổi?
- Những khâu nào cần máy thực hiện?
- Chọn đối tác và công nghệ
- Lập kế hoạch và lộ trình triển khai

15

NHỮNG ĐẶC ĐIỂM CHUNG

Các quá trình song song

16

QUY TRÌNH SẢN XUẤT THÔNG MINH

Thiết kế quy trình sản xuất thông minh

Thiết kế và áp dụng các quy trình sản xuất thông minh là nội dung cơ bản trong **phát triển kinh tế số**

17

QUY TRÌNH SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP THÔNG MINH

Chọn giống
Xử lý giống
Hệ chiếu giống

↓
Giống

Xử lý nước
Tuần hoàn nước
Hệ thống tưới

↓
Nước

Xua đuổi côn trùng
Xử lý nấm, tuyến trùng
Chế phẩm hữu cơ

↓
BVTV

Xử lý
Bảo quản
Sơ chế

↓
Thu hoạch

↑
Xử lý đất
Tuần hoàn mùn
Tuần hoàn dinh dưỡng

↑
Phân bón hữu cơ
Phân bón 17/1
Cung cấp theo tăng trưởng

↑
Cắt tia
Phân bố ánh sáng
Cân bằng pH

18

QUY TRÌNH SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP THÔNG MINH

Tưới nhỏ giọt Tiết kiệm > 70% nước, công lao động và năng lượng.

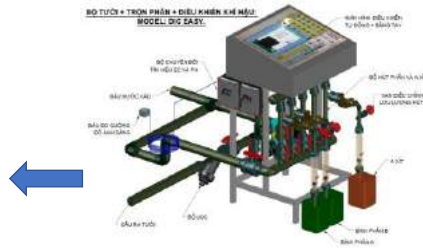

Giải pháp đơn giản

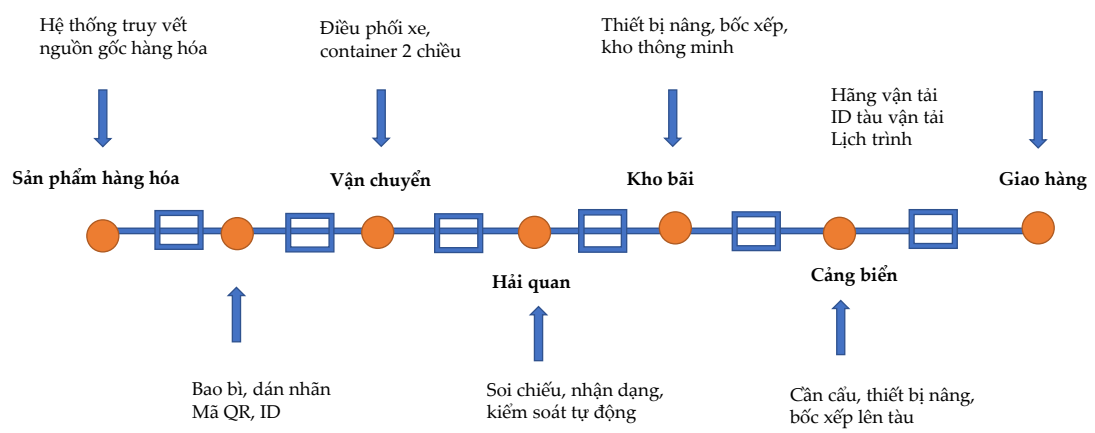
Loại gia cầm (chickens)	Chỉ số	Chỉ số	Chỉ số	Chỉ số	Chỉ số	Chỉ số	Chỉ số
Chickens	20	20	20	20	20	20	20
Chickens	40	40	40	40	40	40	40
Chickens	60	60	60	60	60	60	60
Chickens	80	80	80	80	80	80	80
Chickens	100	100	100	100	100	100	100
Chickens	120	120	120	120	120	120	120
Chickens	140	140	140	140	140	140	140
Chickens	160	160	160	160	160	160	160
Chickens	180	180	180	180	180	180	180
Chickens	200	200	200	200	200	200	200
Chickens	220	220	220	220	220	220	220
Chickens	240	240	240	240	240	240	240
Chickens	260	260	260	260	260	260	260
Chickens	280	280	280	280	280	280	280
Chickens	300	300	300	300	300	300	300
Chickens	320	320	320	320	320	320	320
Chickens	340	340	340	340	340	340	340
Chickens	360	360	360	360	360	360	360
Chickens	380	380	380	380	380	380	380
Chickens	400	400	400	400	400	400	400
Chickens	420	420	420	420	420	420	420
Chickens	440	440	440	440	440	440	440
Chickens	460	460	460	460	460	460	460
Chickens	480	480	480	480	480	480	480
Chickens	500	500	500	500	500	500	500
Chickens	520	520	520	520	520	520	520
Chickens	540	540	540	540	540	540	540
Chickens	560	560	560	560	560	560	560
Chickens	580	580	580	580	580	580	580
Chickens	600	600	600	600	600	600	600
Chickens	620	620	620	620	620	620	620
Chickens	640	640	640	640	640	640	640
Chickens	660	660	660	660	660	660	660
Chickens	680	680	680	680	680	680	680
Chickens	700	700	700	700	700	700	700
Chickens	720	720	720	720	720	720	720
Chickens	740	740	740	740	740	740	740
Chickens	760	760	760	760	760	760	760
Chickens	780	780	780	780	780	780	780
Chickens	800	800	800	800	800	800	800
Chickens	820	820	820	820	820	820	820
Chickens	840	840	840	840	840	840	840
Chickens	860	860	860	860	860	860	860
Chickens	880	880	880	880	880	880	880
Chickens	900	900	900	900	900	900	900
Chickens	920	920	920	920	920	920	920
Chickens	940	940	940	940	940	940	940
Chickens	960	960	960	960	960	960	960
Chickens	980	980	980	980	980	980	980
Chickens	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000

Trộn dinh dưỡng và cung cấp theo ngày tuổi

Giải pháp phức tạp

QUY TRÌNH CUNG ỨNG DỊCH VỤ LOGISTICS SỐ

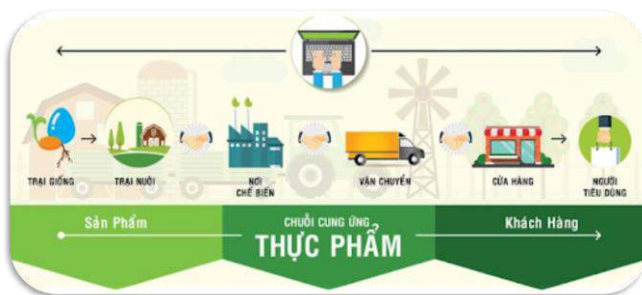
Nguồn: ICT Vietnam

Logistics số:

- Mọi thực thể tham gia hệ sinh thái logistics số đều được kết nối với nhau.
- Dữ liệu được chia sẻ để đạt hiệu quả cao nhất

21

QUY TRÌNH CUNG ỨNG DỊCH VỤ THƯƠNG MẠI SỐ

Chuỗi liên kết Sản xuất - Tiêu thụ

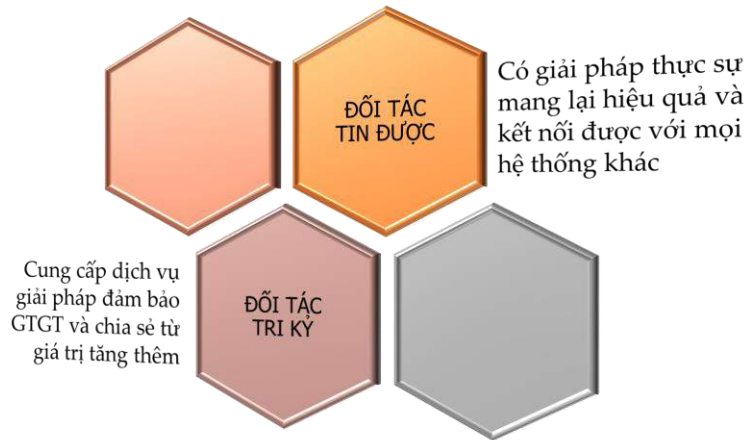
Đáp ứng trải nghiệm khách hàng

Thông qua nền tảng số

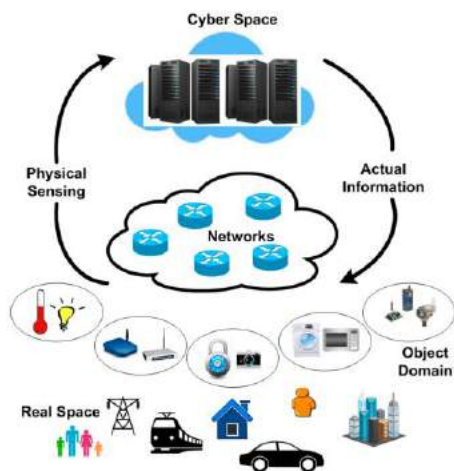
22

CHUYÊN ĐỔI SỐ VỚI AI?

23

TƯƠNG LAI CỦA CHUYÊN ĐỔI SỐ

Data driven

Cyber physical systems

Lao động có kỹ năng số

Năng lực số là thước đo cao nhất

24

VIAC TRUNG TÂM TRUNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM
VIETNAM INTERNATIONAL ARBITRATION CENTRE

VCCI PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN TẠI KHÁNH HÒA

XIN CẢM ƠN

**CÁC RỦI RO CỦA VIỆC THỰC HIỆN HỢP ĐỒNG THƯƠNG MẠI, DÂN SỰ
TRONG THỜI GIAN ĐẠI DỊCH COVID-19
VÀ VIỆC ÁP DỤNG QUY ĐỊNH DỊCH BỆNH LÀ SỰ KIẾN BẤT KHẢ
KHÁNG KHI GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP.**

TS. Lê Xuân Thân

**Giám đốc Chi nhánh Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam tại Khánh Hòa
– Đại biểu Quốc hội khóa XV**

I/ ĐẶT VẤN ĐỀ

Đã gần hai năm, kể từ ngày Tổ chức Y tế Thế giới chính thức công bố đại dịch covid – 19 trên toàn thế giới (chiều ngày 11/3/2020). Tính đến ngày 26/11/2021, tổng số ca mắc bệnh là hơn 261 triệu ca với số tử vong là hơn 5,19 triệu người trên 221 quốc gia và vùng lãnh thổ. Cũng theo Tổ chức Y tế Thế giới dự báo mới đây, dịch bệnh covid-19 còn lâu mới kết thúc. Đại dịch covid-19 đã và đang làm đảo lộn, ảnh hưởng tiêu cực nghiêm trọng đến các lĩnh vực của đời sống nhân loại toàn cầu.

Ở Việt Nam, ca nhiễm covid-19 đầu tiên được Bệnh viện Chợ Rẫy công bố vào tối ngày 23/1/2020 là trường hợp 02 người Trung Quốc đến từ Vũ Hán với lịch trình di chuyển đến một số nơi, trong đó có Nha Trang, Long An.

Ngày 01/4/2020 Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định 447/QĐ-TTg chính thức công bố dịch covid-19 trên toàn quốc .

Cho đến ngày 26/4/2021, nước ta đã trải qua 03 đợt dịch (Đợt 1 từ 23/01/2020 đến 24/7/2020; Đợt 2, từ ngày 25/7/2020 đến 27/01/2021; Đợt 3, từ ngày 28/01/2021 đến 26/4/2021). Đợt dịch thứ tư bắt đầu từ ngày 27/4/2021 với biến chủng Delta đến nay vẫn chưa kết thúc.

Để ứng phó kịp thời với diễn biến dịch bệnh Covid-19 trong từng giai đoạn, Nhà nước ta đã ban hành các văn bản có giá trị áp dụng bắt buộc trong toàn quốc và một số địa phương. Điển hình là các chỉ thị 15, 16, 19 của Thủ tướng Chính phủ (tháng 03 và tháng 04/2020). Trong đó, Chỉ thị 16 của Thủ tướng Chính phủ đã yêu cầu thực hiện “Cách ly xã hội” trong 15 ngày từ 0 giờ ngày 01/4/2020 trên phạm vi toàn quốc, yêu cầu mỗi người dân ở tại nhà, giữ khoảng cách tối thiểu 02 mét khi giao tiếp, không tập trung quá 02 người ngoài phạm vi công sở, trường học, bệnh viện và nơi công cộng...

Ngày 28/7/2021, Quốc hội ban hành Nghị quyết 30/2021/QH15 cho phép (có thời hạn đến 31/12/2022) Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ được áp dụng các biện pháp đặc biệt khác với Luật hoặc chưa được Luật quy định để đối phó, khống chế dịch bệnh...

Ngày 11/10/2021 Chính phủ có Nghị quyết số 128/NQ-CP ban hành quy định tạm thời “thích nghi an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch covid-19” và nêu rõ việc dừng thực hiện các Chỉ thị 15,16,19 của Thủ tướng Chính phủ.

Dịch bệnh covid-19 trong gần 02 năm làm hơn 24,5 ngàn người tử vong; sản xuất, kinh doanh bị đình trệ; gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội của đất nước ta.

Hiện nay, đợt dịch thứ tư vẫn đang diễn ra hàng ngày, hàng giờ, ở các địa phương trong cả nước. Nhưng với chủ trương của Chính phủ là “thích ứng an toàn” với dịch bệnh; sản xuất, kinh doanh, các hoạt động của xã hội vẫn phải diễn ra bình thường với vaccin + 5K. Không cách ly toàn xã hội, không giãn cách diện rộng mà phải tạo lập một trạng thái bình thường mới “để xã hội phục hồi và phát triển”.

Dưới góc độ bàn về các rủi ro trong việc thực hiện hợp đồng thương mại và dân sự trong thời gian đại dịch diễn ra, các mốc thời gian của việc lây lan dịch bệnh; các chính sách, biện pháp của Chính phủ, của Thủ tướng Chính phủ như đã nêu trên có ý nghĩa hết sức quan trọng để giảm thiểu các thiệt hại, các rủi ro trong quá trình ký kết và thực hiện các hợp đồng thương mại và dân sự trong thời gian diễn ra đại dịch covid -19 ở nước ta.

II/ NHẬN DIỆN MỘT SỐ RỦI RO TRONG VIỆC THỰC HIỆN HỢP ĐỒNG THƯƠNG MẠI VÀ DÂN SỰ TRONG THỜI GIAN ĐẠI DỊCH COVID-19.

Các hợp đồng mua bán hàng hóa, cung ứng dịch vụ, đầu tư, xúc tiến thương mại v.v...(trong lĩnh vực thương mại); Các hợp đồng mua bán tài sản, thuê tài sản, hợp đồng dịch vụ, hợp đồng vận chuyển v.v...(trong giao dịch dân sự) đều có thể bị đại dịch covid-19 tác động tiêu cực đến tất cả các nội dung hợp đồng đã giao kết và không kể giá trị hợp đồng lớn hay nhỏ. Điều đó đã đặt ra cho một bên hoặc cả hai bên ký kết hợp đồng tình huống là phải đối mặt với việc vi phạm một hoặc nhiều nghĩa vụ hợp đồng mà không thể tránh được.

Các hành vi vi phạm nghĩa vụ hợp đồng thường là các nội dung chủ yếu, quan trọng của hợp đồng như: số lượng tài sản, hàng hóa, chất lượng dịch vụ, giá cả, phương thức thanh toán, thời gian và địa điểm thực hiện các nghĩa vụ theo hợp đồng; quyền và nghĩa vụ của các bên theo hợp đồng đã được ký kết do bị “cách ly xã hội”; phong tỏa; giãn cách xã hội; đình chỉ nhập cảnh; các phương tiện giao thông vận tải như máy bay, tàu hỏa, tàu thủy, xe tải vận chuyển hành khách, hàng hóa không được phép hoạt động...để phòng chống đại dịch.

Điều quan trọng và đáng quan tâm là các chủ thể ký kết, thực hiện hợp đồng thương mại và dân sự cần lưu ý, xác định thời điểm ký kết và thực hiện hợp đồng trước hay trong thời gian diễn ra đại dịch covid-19 ở nước ta để có những ứng xử phù hợp. Nếu hợp đồng được ký kết trước thời điểm Nhà nước ta công bố dịch bệnh covid-19 và thực hiện hợp đồng trong thời gian dịch đang xảy ra thì đó là sự kiện khách quan, hoàn toàn bất ngờ đối với các bên, khi trong hợp đồng không dự liệu trước tình huống này. Nếu hợp đồng được ký kết trong thời gian đã công bố dịch bệnh và vi phạm hợp đồng do dịch bệnh thì cũng phải xác định rõ thời gian và địa điểm một cách cụ thể để đánh giá mức độ hành vi vi phạm hợp đồng và thiệt hại đã xảy ra. Chính phủ nước ta công bố dịch bệnh covid-19 trên phạm vi toàn quốc nhưng giao cho chính quyền địa phương 63 tỉnh thành áp dụng các biện pháp khác nhau để phòng chống dịch. Tương tự như vậy các tỉnh, thành lại giao cho chính quyền địa phương cấp huyện tùy tình hình mà áp dụng các biện pháp phong tỏa, cách ly y tế, cấm đi ra ngoài vì những lý do không cần thiết...Như vậy, chúng ta có thể nhận thấy không có mẫu số chung cho các trường hợp vi phạm hợp đồng vì dịch bệnh covid-19. Để tự bảo vệ mình, các doanh nghiệp, cá nhân đã và đang ký kết, thực hiện các hợp đồng thương mại và dân sự trong thời điểm hiện tại, khi mà dịch bệnh chưa chấm dứt, cần những tài liệu, chứng cứ, thông tin chính thức, chính xác và cụ thể. Các chủ thể không thể lập luận chung chung rằng vì dịch bệnh covid-19 mà vi phạm hợp đồng, không thực hiện nghĩa vụ hợp đồng, đơn phương chấm dứt hợp đồng, thoái thác trách nhiệm trước đối tác.

III/ DỊCH BỆNH COVID-19 CÓ LÀ SỰ KIỆN BẤT KHẢ KHÁNG?

Khoản 1 Điều 156 Bộ Luật Dân sự 2015 quy định: “sự kiện bất khả kháng là sự kiện xảy ra một cách khách quan không thể lường trước được và không thể khắc phục được mặc dù đã áp dụng mọi biện pháp cần thiết và khả năng cho phép”. (Khái niệm

này hầu như không thay đổi từ: Pháp lệnh Hợp đồng dân sự 1991; Bộ luật dân sự 1995, 2005).

Quy định nêu trên của Bộ Luật Dân sự năm 2015 chỉ nêu những dấu hiệu chung mang tính đặc trưng để nhận biết sự kiện bất khả kháng mà không nêu rõ gồm những sự kiện nào. Luật Thương mại 2005 không có định nghĩa về sự kiện bất khả kháng. Cho đến nay pháp luật nước ta cũng chưa có văn bản nào hướng dẫn, giải thích một cách cụ thể nội dung của điều luật này. Về lý thuyết, bất kỳ sự kiện nào (thường là sự biến pháp lý) xảy ra một cách khách quan mà các bên ký kết hợp đồng không thể lường trước được. Và, khi sự kiện đó xảy ra, mặc dù một bên hoặc các bên đã áp dụng mọi biện pháp trong khả năng cho phép vẫn không khắc phục được hậu quả xảy ra thì đó là sự kiện bất khả kháng. Bên cạnh khái niệm sự kiện bất khả kháng, Bộ Luật Dân sự 2015 còn nêu ra một số khái niệm tiệm cận với sự kiện bất khả kháng đó là vi phạm hợp đồng do “trở ngại khách quan”. Cũng theo khoản 1 Điều 156 Bộ Luật Dân sự 2015 thì “Trở ngại khách quan là những trở ngại do hoàn cảnh khách quan tác động làm cho người có quyền, nghĩa vụ dân sự không thể biết về việc quyền lợi, phương pháp của mình bị xâm phạm hoặc không thể thực hiện được quyền, nghĩa vụ dân sự của mình”. Phân tích về từ ngữ của điều luật thì “Sự kiện khách quan” (trong sự kiện bất khả kháng) và “trở ngại khách quan” khác nhau ở việc không thể khắc phục được (sự kiện bất khả kháng) và có thể khắc phục được (trở ngại khách quan). Trên thực tế, ranh giới để phân biệt này rất mong manh. Hơn nữa, Điều 420 Bộ Luật Dân sự 2015 quy định về việc “thực hiện hợp đồng khi hoàn cảnh thay đổi cơ bản” với khái niệm “hoàn cảnh thay đổi cơ bản” khi có điều kiện: Khi ký hợp đồng, các bên không thể lường trước được/ Hoàn cảnh thay đổi là do nguyên nhân khách quan xảy ra sau khi giao kết hợp đồng/ Hoàn cảnh thay đổi lớn đến mức nếu như các bên biết trước thì hợp đồng đã không được giao kết hoặc được giao kết nhưng với nội dung hoàn toàn khác/ Việc tiếp tục thực hiện hợp đồng đã ký sẽ gây thiệt hại nghiêm trọng cho một bên/ Bên có lợi ích bị ảnh hưởng đã áp dụng mọi biện pháp cần thiết trong khả năng cho phép, phù hợp với tính chất của hợp đồng mà không thể ngăn chặn, giảm thiểu mức độ ảnh hưởng đến lợi ích.

Điều 294 Luật Thương mại 2005 (sửa đổi 2017, 2019) có quy định 04 trường hợp miễn trách nhiệm với hành vi vi phạm trong đó có 02 sự kiện là khi “Xảy ra sự kiện bất khả kháng” và “Hành vi vi phạm của một bên do thực hiện quyết định của cơ quan quản lý nhà nước có thẩm quyền mà các bên không thể biết được vào thời điểm giao kết hợp

đồng”. Như vậy, việc thực hiện các hợp đồng thương mại, dân sự trước đại dịch và trong đại dịch hiện nay có hành vi vi phạm hợp đồng một bên hoặc cả các bên thì cần áp dụng quy định nào cho đúng: Do dịch bệnh (sự kiện bất khả kháng) nên hoàn cảnh đã thay đổi cơ bản? Bị phong tỏa, cách ly y tế, nên một bên vi phạm về việc giao hàng không đủ số lượng, không đúng thời gian v.v... thì áp dụng quy định sự kiện bất khả kháng hay quy định do phải thực hiện quyết định của cơ quan quản lý nhà nước có thẩm quyền? v.v...

Thực tiễn công tác phòng chống dịch Covid-19 trong gần 2 năm qua cho thấy: việc thực hiện và ký kết hợp đồng vẫn diễn ra để đáp ứng các yêu cầu của xã hội bằng nhiều hình thức thích ứng với đại dịch. Không thể đổ lỗi cho dịch Covid-19 để biện minh những vi phạm nghĩa vụ hợp đồng nếu như không có căn cứ xác đáng.

Do hậu quả pháp lý áp dụng cho từng trường hợp có khác nhau như được miễn trừ trách nhiệm hay không được miễn trừ trách nhiệm đối với hành vi vi phạm trong lĩnh vực thương mại; cách xử lý hợp đồng khi bị vi phạm v.v... nên việc xác định chính xác có phải là sự kiện bất khả kháng hay không, có ý nghĩa rất lớn đến việc bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của các bên ký kết hợp đồng.

Thực hiện Chương trình Kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XV. Chiều ngày 12/11/2021, Quốc hội đã tiến hành biểu quyết thông qua Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Tố tụng Hình sự 2015 và có hiệu lực ngay từ 01/12/2021.

Luật sửa đổi nêu trên đã kịp thời bổ sung điểm d vào khoản 1 các Điều 148, 229, 247 Bộ Luật Tố tụng hình sự 2015 căn cứ để tạm đình chỉ tố tụng trong giai đoạn điều tra, truy tố là **“vì lý do bất khả kháng do thiên tai, dịch bệnh”**.

Như vậy, dịch bệnh đã được Luật quy định chính thức là sự kiện bất khả kháng.

Tuy nhiên, việc nhận thức và áp dụng dịch bệnh (cụ thể trong giai đoạn đại dịch covid-19) là sự kiện bất khả kháng, như đã nêu trên, vẫn còn khác nhau trong giới nghiên cứu và áp dụng pháp luật nên rất cần có sự giải thích và hướng dẫn thực hiện thống nhất kịp thời từ Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao, trong khi chờ sửa đổi bổ sung Bộ luật dân sự 2015 và Luật thương mại 2005.

IV. KHUYẾN NGHỊ ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP

Các cá nhân và doanh nghiệp ký kết hợp đồng thương mại, dân sự trong thời gian đại dịch covid-19 đang còn diễn biến phức tạp và rất khó lường, cần phải lưu ý dịch bệnh covid-19 chưa kết thúc và chưa biết lúc nào sẽ kết thúc. Ngày 26/11/2021, Tổ chức y tế thế giới đã công bố sự xuất hiện của biến thể mới Omicron nguy hiểm hơn nhiều biến thể Delta. Trạng thái “bình thường mới” là trạng thái “thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch covid-19” và chưa lường trước việc có hay không có sự xuất hiện của biến thể mới virus và xuất hiện vào thời điểm nào ở nước ta và trên thế giới. Do đó, khi ký kết các Hợp đồng Thương mại và Dân sự các Doanh nghiệp và cá nhân cần thận trọng và cân nhắc nhiều nội dung để thích ứng với tình hình bình thường mới. Đặc biệt, trong các Hợp đồng Thương mại và Dân sự cần thỏa thuận trước các điều khoản về sự kiện bất khả kháng một cách cụ thể hơn để tránh gây thiệt hại và tranh chấp khi thực hiện Hợp đồng.

Dịch bệnh covid-19 đã và đang diễn ra ở nước ta đã làm thay đổi các phương thức hoạt động, sinh hoạt, học tập, làm việc của người dân, doanh nghiệp, cơ quan nhà nước. Những rủi ro trong việc ký kết và thực hiện các hợp đồng thương mại và dân sự trong thời kỳ đại dịch là điều khó có thể tránh khỏi. Trong giai đoạn này, tranh chấp phát sinh chủ yếu do chậm thực hiện nghĩa vụ hợp đồng (*giao hàng không đúng thời hạn, thực hiện công trình không đúng theo tiến độ hợp đồng, không thanh toán hoặc chậm thanh toán, v.v.*).

Để giải thích về những hành vi vi phạm nghĩa vụ hợp đồng, các doanh nghiệp, cá nhân cần cập nhật diễn biến dịch bệnh covid-19 ở tại địa phương mình thực hiện hợp đồng và chứng minh do sự kiện bất khả kháng vì dịch bệnh covid-19 nên không thể thực hiện được nghĩa vụ.

Để giải quyết những ý kiến còn khác nhau về hành vi vi phạm nghĩa vụ hợp đồng do dịch bệnh covid-19, các bên cần đề cao và tôn trọng lợi ích của nhau theo hợp đồng đã ký kết trên cơ sở áp dụng triệt để nguyên tắc cơ bản, quan trọng của pháp luật dân sự là “thiện chí và trung thực”. Có lẽ, đây là chìa khóa để giải quyết những ý kiến khác nhau, những bất đồng khi xảy ra tranh chấp giữa các bên khi thực hiện hợp đồng đã ký. Không phải ngẫu nhiên khi nhà làm luật đã thiết kế Điều 317 Luật Thương mại 2005 quy định về các hình thức giải quyết tranh chấp theo thứ bậc trước sau là: Thương lượng, hòa giải rồi mới đến giải quyết tranh chấp bằng phương thức Trọng tài hoặc Tòa án.

Thương lượng: Khi phát sinh tranh chấp, các bên có thể tự thương lượng và thỏa thuận để tìm ra giải pháp mà cả hai bên đều có thể chấp nhận được. Phương thức này có ưu điểm đơn giản, thuận tiện, nhanh chóng, hiệu quả và ít tốn kém chi phí của các bên, đặc biệt giúp các bên tiếp tục duy trì và phát triển quan hệ đối tác vì thông qua đàm phán thương lượng các bên sẽ hiểu nhau hơn và hợp tác với nhau nhiều hơn. Trong bối cảnh dịch bệnh hiện nay, tình hình sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp gặp nhiều khó khăn nên sự cảm thông và chia sẻ khó khăn của mỗi doanh nghiệp có ý nghĩa hết sức quan trọng, vì rõ ràng tranh chấp phát sinh do yếu tố khách quan không ai mong muốn. Do vậy phương thức thương lượng cần được khuyến khích và phát huy để các bên cùng chia sẻ và vượt qua khó khăn.

Tuy vậy, phương thức thương lượng thường được áp dụng khi tính chất tranh chấp không quá phức tạp và các bên đều có thiện chí. Do vậy, trong trường hợp các bên không thể tự giải quyết bằng thương lượng, các bên có thể lựa chọn các phương án có sự hỗ trợ của bên thứ ba như hòa giải.

Hòa giải: Đối với phương thức hòa giải, trước khi tranh chấp, các đối tác kinh doanh đã có sự tìm hiểu lẫn nhau, đã trải qua các cuộc đàm phán để tiến tới hợp tác, do đó, những tác động bên ngoài như Covid-19 dường như không phải là tác động làm đổ vỡ mối quan hệ của các bên. Việc vi phạm hợp đồng xảy ra khi đó là “cực chẳng đã” và khi cả hai bên đều đang chịu tổn thương nhất định bởi dịch bệnh, hòa giải thương mại có lẽ là giải pháp căn cơ để các bên vừa giải quyết được tranh chấp phát sinh, vừa có thể san sẻ, cùng nhau vượt qua giai đoạn khó khăn. Khi các bên đưa tranh chấp ra giải quyết theo thủ tục hòa giải, với sự hỗ trợ và tác động của hòa giải viên sẽ giúp các bên tìm được tiếng nói chung và giải pháp thỏa đáng mà cả hai bên đều có thể chấp nhận được. Phương thức hòa giải có ưu điểm ở chỗ tuy các bên có tranh chấp nhưng chính các bên lại được quyền đưa ra phương án giải quyết và quyết định phương án giải quyết. Do vậy, hòa giải cũng là phương thức thức giải quyết tranh chấp các bên cân nhắc và lựa chọn.

Trọng tài: Nói đến trọng tài thương mại, xuất phát từ những nguyên tắc giải quyết tranh chấp của mình thì trọng tài thể hiện rất nhiều ưu điểm vượt trội, mang lại nhiều lợi ích cho các bên khi có tranh chấp trong hoạt động kinh doanh, thương mại, có thể kể đến như:

Thứ nhất, tổ tụng trọng tài diễn ra rất linh hoạt: nguyên tắc giải quyết tranh chấp của trọng tài đó là tôn trọng thỏa thuận của các bên. Tại trọng tài, các bên hoàn toàn có quyền thỏa thuận về thời gian, địa điểm và quy trình giải quyết tranh chấp. Các bên còn có thể thỏa thuận về ngôn ngữ trọng tài và luật áp dụng để giải quyết vụ tranh chấp với tranh chấp có yếu tố nước ngoài.

Thứ hai, việc được quyền lựa chọn trọng tài viên giải quyết tranh chấp cho phép các bên lựa chọn được các chuyên gia có chuyên môn và kinh nghiệm thực tế về vấn đề tranh chấp, có uy tín trong ngành nghề trở thành trọng tài viên giải quyết tranh chấp của các bên, đảm bảo chất lượng giải quyết tranh chấp. (tranh chấp bảo hiểm, tranh chấp về cổ phiếu, chứng khoán; tranh chấp xây dựng, v.v.).

Thứ ba, trọng tài tôn trọng tính bảo mật thông tin (confidentiality) cho toàn bộ quá trình, phiên họp trọng tài cũng được thực hiện không công khai [khác với nguyên tắc Tòa án xét xử công khai trong tố tụng tòa án], nhờ đó, các bên trong tranh chấp có thể đảm bảo được uy tín của mình trên thương trường.

Thứ tư, phán quyết của trọng tài có đặc điểm giống như bản án của tòa án đó chính là mang tính chung thẩm và bắt buộc các bên phải thi hành. Nếu đem thi hành trong lãnh thổ Việt Nam, phán quyết trọng tài VIAC có thể được đưa thẳng tới cơ quan thi hành án (Cục thi hành án dân sự) để được cưỡng chế thi hành; phán quyết trọng tài VIAC cũng có thể được cho công nhận và thi hành tại gần 160 quốc gia và vùng lãnh thổ là thành viên Công ước New York về công nhận và cho thi hành phán quyết trọng tài nước ngoài.

Tòa án: Trong số các phương thức giải quyết tranh chấp hợp đồng xây dựng thì hiện nay Tòa án vẫn là phương thức được doanh nghiệp sử dụng nhiều nhất bởi những ưu điểm có thể kể đến như: Án phí để giải quyết một tranh chấp hợp đồng tại Tòa án sẽ thấp hơn so với phí trọng tài; Bản án của tòa án có giá trị thi hành cao vì được cưỡng chế thi hành bằng sức mạnh nhà nước; Trình tự tố tụng rõ ràng theo BLTTDS.

Tuy nhiên, khi giải quyết tranh chấp thương mại, Tòa án cũng có những nhược điểm khiến việc giải quyết tranh chấp không thuận lợi, cụ thể: Thủ tục thiếu linh hoạt và kéo dài (theo thống kê, trung bình một vụ tranh chấp giải quyết tại Tòa án kéo dài đến 400 ngày); Tính xét xử công khai không phù hợp với hoạt động kinh doanh thương mại vì dễ ảnh hưởng đến uy tín và tiết lộ bí mật kinh doanh; Bản án có thể bị kháng cáo dẫn đến vụ tranh chấp bị kéo dài.

VIAC đồng hành cùng doanh nghiệp giai đoạn Covid-19:

Bên cạnh đó, để thích ứng và khắc phục những trở ngại trong thời kỳ covid-19, VIAC đã ngay lập tức có các điều chỉnh sao cho phù hợp với bối cảnh và thuận lợi cho doanh nghiệp khi tham gia giải quyết tranh chấp bằng trọng tài/hòa giải thương mại.

Với *tổ tụng trọng tài*, việc phải tuân thủ các chỉ thị về giãn cách xã hội của Chính phủ cùng lúc phải đảm bảo quy trình tố tụng trọng tài không chậm trễ, hiện nay, bên cạnh việc nhận và gửi theo đúng quy định các văn thư, thông báo, VIAC cũng hỗ trợ các bên trong vụ tranh chấp việc thông tin qua thư điện tử để kịp thời xử lý, nhất là với các bên nằm trong khu vực bị phong tỏa hoặc cách ly. Bên cạnh đó, VIAC cũng tăng cường tổ chức các phiên xử trực tuyến qua hình thức teleconference, videoconference. Hình thức này cũng được các Hội đồng Trọng tài khuyến nghị đến các bên để xử lý kịp thời, tránh kéo dài thời gian vụ tranh chấp. Các vấn đề về thủ tục, trang thiết bị cũng đã được VIAC chuẩn hóa nhằm hỗ trợ các bên và Hội đồng Trọng tài giải quyết tranh chấp một cách hiệu quả nhất.

Với *thủ tục hòa giải*, bên cạnh các phương thức thích ứng như bên thủ tục trọng tài, Trung tâm Hòa giải Việt Nam (VMC) thuộc VIAC cũng đã nhanh chóng nghiên cứu, xây dựng và cho ra mắt nền tảng hòa giải trực tuyến MedUp. MedUp là nền tảng giải quyết tranh chấp trực tuyến được vận hành độc lập bởi VMC với quy trình hòa giải truyền thống được đưa lên môi trường trực tuyến, được tự động hóa tối đa các bước với các thời hạn quy định được rút ngắn, mang lại hiệu quả về thời gian và chi phí cho các bên tranh chấp. Đây là một trong số ít các nền tảng giải quyết tranh chấp trực tuyến bằng ADR tại Việt Nam tính tới thời điểm này và được kỳ vọng có thể cung cấp giải pháp công nghệ đáp ứng và thúc đẩy nhu cầu giải quyết các tranh chấp giữa doanh nghiệp với người tiêu dùng (B2C, bao gồm các tranh chấp tín dụng, các tranh chấp thông qua sàn thương mại điện tử) thông qua hòa giải trực tuyến.

Hỗ trợ phí giải quyết tranh chấp: Bên cạnh đó, để chia sẻ khó khăn cùng doanh nghiệp, trong năm 2020 và 2021 VIAC đã và đang tiến hành hỗ trợ giảm 20% phí trọng tài, phí hòa giải cho các bên tranh chấp với tổng mức phí đã hỗ trợ doanh nghiệp lên tới hàng chục tỷ đồng. Có thể nói, VIAC/VMC là một trong số ít tổ chức giải quyết tranh chấp bằng các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế (ADRs) trên thế giới và là tổ chức duy nhất tại Việt Nam đưa vào áp dụng cơ chế phí hỗ trợ nói trên tính tới hiện tại.

Với vai trò là đơn vị có chức năng giải quyết tranh chấp, VIAC/VMC hy vọng các doanh nghiệp sẽ bền bỉ để giữ vững, duy trì hoạt động trong thời gian này để từ đó có cơ sở khôi phục và phát triển trong thời gian tới.

Tháng 10 vừa qua, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) – tổ chức Trọng tài và Hòa giải thương mại hàng đầu tại Việt Nam, **đã thành lập và ra mắt Chi nhánh tại Khánh Hòa**. Tôi rất vinh dự khi được đồng hành cùng VIAC trong vai trò là Giám đốc Chi nhánh Khánh Hòa, bên cạnh việc là Trọng tài viên và đã tham gia giải quyết các vụ tranh chấp bằng trọng tài thương mại tại VIAC trong nhiều năm qua.

ĐÀM PHÁN, SOẠN THẢO, QUẢN LÝ HỢP ĐỒNG HIỆU QUẢ TRONG GIAI ĐOẠN BÌNH THƯỜNG MỚI

PGS. TS. NGUYỄN MINH HẰNG

GVCC - Khoa Luật – Đại học Ngoại thương
Trọng tài viên, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

1

1

Khởi động

Trả lời trên hộp câu hỏi hiện trên màn hình Zoom/Facebook (có thể lựa chọn nhiều đáp án):

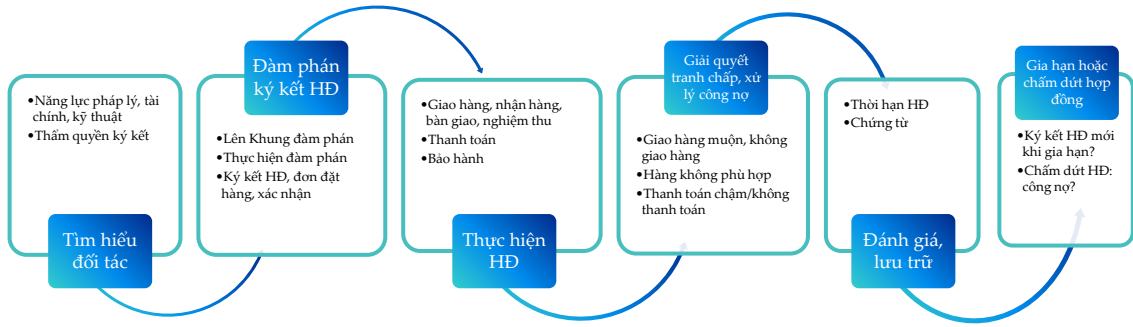
HĐ nhập khẩu thiết bị y tế giữa công ty Hoa Kỳ (bên bán) và công ty VN (bên mua). Dịch bệnh Covid-19 ảnh hưởng đến việc thực hiện HĐ này. Theo Anh/Chị thì có thể áp dụng điều khoản nào sau đây?

1. Điều khoản BẮT KHẢ KHÁNG (Force majeure)
2. Điều khoản HOÀN CẢNH THAY ĐỔI CƠ BẢN (Hardship)
3. Tùy từng trường hợp, có lúc áp dụng Force majeure, có lúc áp dụng Hardship
4. Không thể áp dụng điều khoản nào

2

1

Quy trình quản lý HĐTM

3

Lưu ý khi đàm phán, rà soát, soạn thảo và quản lý HĐTM

Cần trọng, dành thời gian thích đáng để tìm hiểu đối tác

Cách lên khung hợp đồng: Từ nguyên tắc phòng ngừa đến nguyên tắc xây dựng HĐ theo cấu trúc chức năng

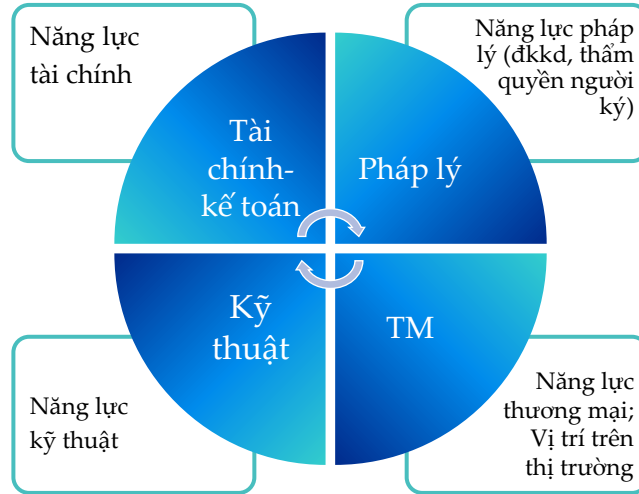
Thận trọng khi đàm phán, soạn thảo HĐ thông qua phương tiện điện tử

Lựa chọn các phương thức giải quyết tranh chấp thân thiện

4

Kiểm tra năng lực của đối tác

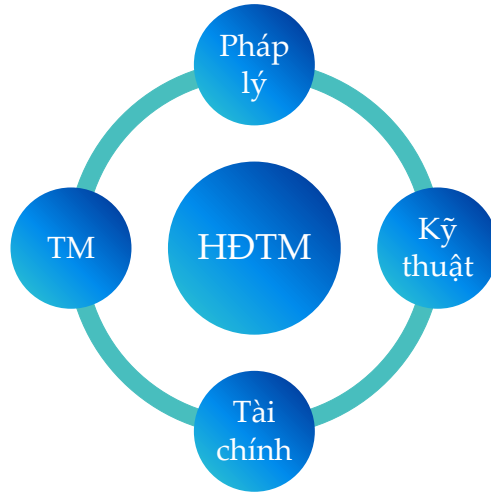
5

Các điều khoản HĐTM

CÁC ĐIỀU KHOẢN THÔNG THƯƠNG	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Các bên của HĐ ▪ Đối tượng HĐ: hàng hóa (số lượng, chất lượng) ▪ Điều khoản giá cả ▪ Điều khoản thanh toán (thời hạn, phương thức) ▪ Điều khoản về thời hạn, phương thức giao hàng/ thực hiện nghĩa vụ
CÁC ĐIỀU KHOẢN CÓ DỰ PHÒNG	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Điều khoản điều chỉnh giá ▪ Điều khoản phạt, BTHH ▪ Điều khoản bảo hành
CÁC ĐIỀU KHOẢN CÓ TÍNH PHÒNG NGỪA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Điều khoản sửa đổi HĐ, hủy bỏ, chấm dứt HĐ ▪ Điều khoản bất khả kháng ▪ Điều khoản về bảo mật ▪ Điều khoản về giới hạn trách nhiệm
CÁC ĐIỀU KHOẢN DỰ PHÒNG KHI CÓ TRANH CHẤP	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Điều khoản giải quyết tranh chấp ▪ Điều khoản luật áp dụng

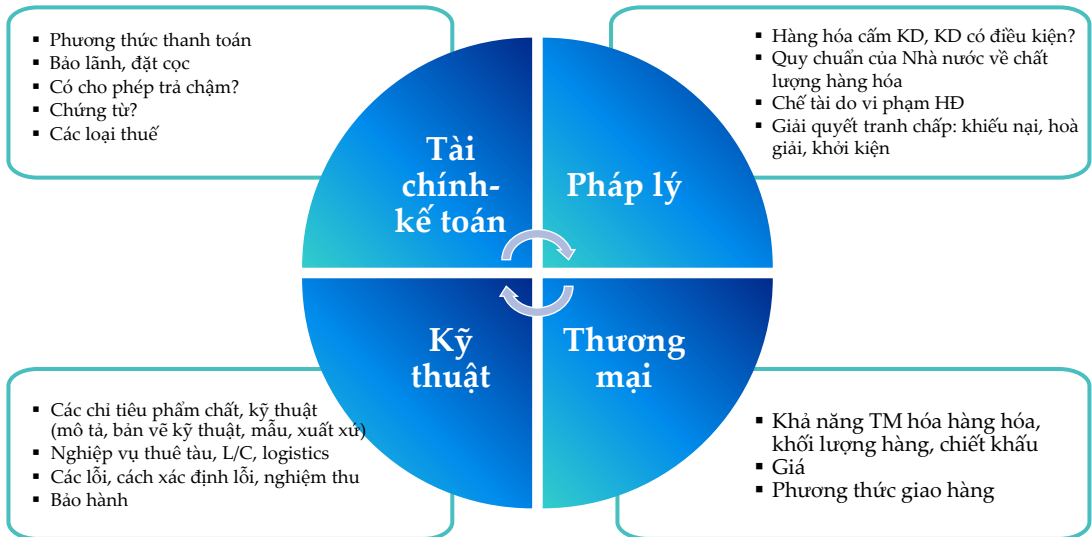
6

Cấu trúc chức năng của HĐTM

7

Cấu trúc chức năng của HĐTM

8

Soạn Hợp đồng dài hay ngắn

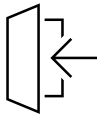

9

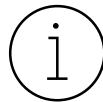
Đàm phán, giao dịch bằng phương tiện điện tử

Đàm phán với người/email được xác định rõ

Cản trở với rủi ro hacker

Kiểm soát sự thay đổi, nguyên tắc trao đổi thông tin

Kiểm soát chứng từ giả mạo

10

Lựa chọn phương thức giải quyết tranh chấp thân thiện

Đâu là phương án mà Anh/Chị lựa chọn để giải quyết tranh chấp?

1. Thương lượng → Toà án
2. Thương lượng → Trọng tài
3. Thương lượng → Hoà giải (có sự tham gia của bên thứ ba là HGV)
4. Thương lượng → Hoà giải → Toà án
5. **Thương lượng → Hoà giải → Trọng tài**

Lưu ý: khuyến nghị sử dụng điều khoản hoà giải, trọng tài mẫu của các tổ chức/trung tâm hoà giải/trọng tài

11

VIAC | VIAC – Điều khoản trọng tài khuyến nghị

LÀM SAO ĐỂ SỬ DỤNG
TRỌNG TÀI TẠI VIAC?

Điều khoản trọng tài khuyến nghị

"Mọi tranh chấp phát sinh từ hoặc liên quan đến hợp đồng này sẽ được giải quyết bằng trọng tài tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) theo Quy tắc tổ tụng trọng tài của Trung tâm này".

12

Một số tài liệu tham khảo hữu ích

13

14

14

XIN CẢM ƠN

THÔNG TIN VỀ GIẢNG VIÊN

Nguyễn Minh Hằng (Ms.)

Tel: 0904 14 55 14; Email: hanganm@ftu.edu.vn